

Patiënt heeft nood aan stevige shocktherapie

DIEPENBEEK - "Je kan de huidige economische toestand misschien nog best vergelijken met een patiënt die het slachtoffer is van een virale epidemie en die op intensive care is beland. Enkel een shocktherapie - in dit geval een krachtige economische politiek - kan soelaas brengen." Dat zegt professor Lode Vereeck van de **UHasselt in een gesprek met deze redactie.**

"Wat de dokter - lees: overheid - moet doen is eerst een pijnstillertoe dienen, dan de ziekte van de patiënt bestrijden en daarna maatregelen nemen om te voorkomen dat de patiënt later opnieuw ziek gaat worden. Het probleem is dat de dokter geen geld heeft om medicijnen te verstrekken. En daarom is het nodig dat de overheid geld vrijmaakt door zelf af te slanken", legt professor Vereeck de toestand in het kort uit.

De diagnose

De diagnose van de ziekte begint in de VS, waar de op krediet levende Amerikanen en de ineensinkende huizenmarkt de grote hypotheekmaatschappijen zoals Fanny Mae en Freddy Mac opgezaagd hebben met een pak slechte kredieten. Die kredieten zijn herverpakt en aan andere banken als (risicovolle) beleggingsproducten doorverkocht. "Het rare is dat de banken niet eens goed wisten wát ze hadden gekocht. Dat heeft een groot wantrouwen tussen de banken onderling doen ontstaan: want wie zou nog geld lenen van een bank die god weet wat in portefeuille heeft?" zegt professor Lode Vereeck.

Die ziekte heeft zich als een epidemie verspreid naar de rest van de westerse wereld. "Ook Fortis, KBC en Dexia hadden dergelijke slechte kredieten in portefeuille. Fortis worstelde bovendien met de (te) dure aankoop van ABN Amro en Dexia zat met zijn Amerikaanse dochter rechtstreeks in besmet gebied", zegt Vereeck.

De symptomen

De crisis in de banksector is nadien overgeslagen naar de rest van de economie. Met ongekennde snelheid en kracht. "Spaarders, bijvoorbeeld bij Kaupthing, en aandeelhouders zijn in de problemen geraakt. Ook mensen die geen spaargeld verloren of hun beleggingen - bij Fortis - in rook zagen opgaan, zijn bang geworden om ook besmet te raken. Iedereen begon geld op te potten, niet alleen de consumenten, ook de bedrijven. Banken zijn plots een stuk voorzichtiger geworden om kredieten te verlenen. Gevolg is dat de vraag naar bijvoorbeeld

auto's of nieuwe huizen is gedaald. De automobielsector is des te gevoeliger, omdat de grote Amerikaanse constructeurs in hun thuisbasis nog modellen aanbieden die niemand wil", stelt Vereeck vast.

De dalende vraag maakt dat bedrijven hun productie moeten terugschroeven, met ontslagen en stijgende werkloosheid als gevolg. "Al mogen we ook stellen dat sommige bedrijven de huidige crisis als alibi gebruiken om een herstructurering door te voeren."

De therapie

Om de ernstig zieke patiënt beter te maken, is meer nodig dan één pilletje, zegt Vereeck. "De overheid moet niet alleen de huidige epidemie bestrijden, maar ook zorgen dat andere, onderhuids woekerende ziektes geen kans maken."

Op korte termijn kan de overheid een pijnstillertoeediening: het geld goedkoper maken - de rente verlagen - en de vraag aanzwengelen. "De overheid moet niet zelf gaan consumeren of tekorten opbouwen, maar wel investeren in de toekomst. Bijvoorbeeld in infrastructuur, waardoor tegelijk ook de mobiliteit wordt aangepakt. Om het geschokte vertrouwen van de consument en de ondernemer te herstellen, moeten we het nettoloon verhogen en tegelijk de loonkost (brutoloon) voor bedrijven verlagen. Dat betekent wel minder inkomsten voor de overheid. Die zal dus het mes in zijn eigen organisatie moeten zetten, om voor de nodige financiële ademruimte te zorgen."

Ook de psycholoog komt bij de patiënt langs. "Op dit ogenblik is de crisis ook van psychologische aard. Een krachtdadige aanpak kan samen met de dalende brandstofprijzen het vertrouwen sneller herstellen. Toch raar dat de overheid de daling van de brandstofprijzen juist afremt door het cliquetsysteem (door een deel van de prijsdaling om te zetten in extra accijns, red.)"

Op middellange termijn speelt zelfs de opvoeding een rol: "De mensen moeten het verschil leren kennen tussen sparen en beleggen. Beleggen doe je met geld dat je niet nodig hebt, en al dat geld steek je niet in één aandeel."

Maar dat neemt niet weg dat nog andere ziektes de patiënt bedreigen. "De vergrijzing, de armoedevallen, de loonwag. De overheid heeft nog veel te doen, en kan best met zichzelf beginnen", besluit Vereeck.